

Mijenjanje kanile

Prvo se priprema sterilna kanila tako što se vrpca, kojom se kanila učvršćuje oko vrata, uvede u za to predviđene otvore. Razreže se gaza, kanila se provuče kroz nju i zatim namaže vazelinom da lakše sklizne u traheju. Tako pripremljena kanila spremna je za uvođenje u otvor na dušniku.

Upotrebljavana kanila vadi se iz traheostome radi čišćenja i dalje upotrebe.

Okolina traheostome se obriše gazom namočenom u običnu vodu i posuši čistim tupferom. Koža oko traheostome namaže se zaštitnom kremom.

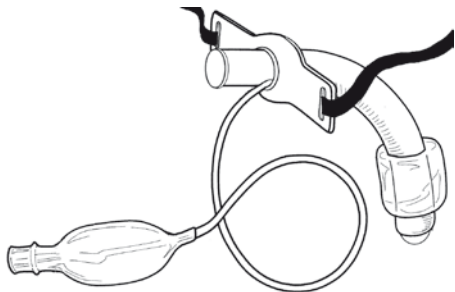
Čista kanila se nježno postavi u traheostomu i veže se vrpcom oko vrata.

Kućna sterilizacija trahealne kanile

Upotrebljavanu kanilu potrebno je odmah dobro oprati četkicom i toplom vodom.

Ako su se tokom upotrebe stvorile naslage koje se teško skidaju, kanila se može nekoliko sati namočiti u blagi rastvor deterdženta za posuđe, a potom je treba oprati.

Očišćena kanila se potom prokuva u destilisanjoj vodi 20 minuta u posudi koja se koristi samo u tu svrhu. Kanila se zatim izvadi, ostavi da se ohladi i osuši i čuva umotana u čistoj gazi.

Formiranje traheostomskog otvora je postupak kojim se spašava život i izvodi se u situacijama vitalne ugroženosti.

Međutim, saznanje o postojanju traheostome na vlastitom tijelu povezano je s osjećajem nesigurnosti, potištenosti i nemoći, pa sve do uvjerenja da je riječ o teškom hendikepu koji narušava svakodnevni život.

Zato je važno znati šta je traheostoma, čemu služi, kako je njegovati i kako živjeti s njom.

Medicus
Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

OMK Medicus
www.medicus.4mg.com
e-mail: medicus@t-com.me

Medicus
Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

TRAHEOTOMIJA TRAHEOSTOMA TRAHEALNA KANILA

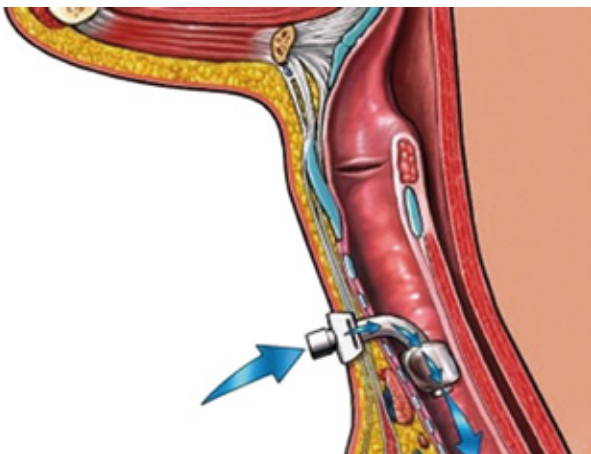
Traheotomija

Traheotomija je hirurški zahvat kojim se na prednjem zidu vratnog dijela dušnika (traheje) formira otvor (traheostoma). Traheotomija se izvodi u slučajevima suženja (opstrukcije) gornjeg dijela disajnog puta koja otežavaju protok vazduha, kao što su: zloćudni tumori u području glave i vrata, povrede, nekontrolisana krvarenja i strana tijela u disajnom putu, upalne reakcije praćene oticanjem tkiva. Traheotomija se izvodi i kod neuroloških stanja s centralnim i perifernim oštećenjima kao i kod bolesnika na mehaničkoj potpori disanja koji zahtijevaju dugotrajnu intubaciju.

Traheostoma se formira tako da se rubovi otvora na zidu dušnika ušiju za rubove kože na vratu. Može biti privremena i trajna.

Privremena traheostoma je svaka stoma koja se poslije može ukloniti, dođe li do sanacije uzroka koji je doveo do insuficijencije disanja. Izvodi se i kao priprema za opsežne operativne zahvate u predjelu glave i vrata. Ova vrsta stome najčešće se spontano zatvara u postoperativnom toku.

Trajna traheostoma se najčešće izvodi u slučajevima hirurškog uklanjanja grkljana (totalna laringektomija) zbog zloćudnog tumora. Takva traheostoma ostaje za cijeli život i ne zatvara se jer bez nje nije moguće disati.

Trahealna kanila

Trahealna kanila je cijev koja se postavlja u traheostomu radi lakšeg održavanja i čišćenja disajnog puta. Kanila ima oblik savijene cijevi a može biti izrađena od različitih materijala: metala, plastike, silikona. "Cuff kanila" na kraju ima balon koji se puni vazduhom i potpuno zatvara dušnik.

Klasična trahealna kanila se sastoji od dvostruke cijevi, spoljašnje i unutrašnje. **Unutrašnja cijev** može se vaditi radi čišćenja sasušenog sekreta, što može obavljati i sam bolesnik ne vadeći cijelu kanilu. Time se izbjegavaju teškoće pri ponovnom umetanju kanile u traheostomu. Pacijenti sa privremenom traheostomom, zatvarajući prstom spoljašnji otvor kanile, mogu uspostaviti govornu funkciju. Na taj način izdahnuti vazduh pod pritiskom prolazi pored kanile u dušniku, ulazi u grkljan, ždrijelo i usta te se uspostavlja govor.

Kanila na spoljašnjem kraju ima vodoravno položenu pločicu (**pelota**) sa dvije rupice u koje se umeće tračica i veže pozadi na vratu. Između pelote i kože vrata postavlja se podložak od gaze.

Veličina i broj kanile se određuju za svakog pacijenta prema veličini dušnika i traheostomskog otvora. Za odrasle se najčešće koriste kanile spoljašnjeg promjera 11, 12, 13 mm. Dužina kanila se takođe može prilagoditi svakom pacijentu.

Svaki traheotomisani pacijent ima pravo na godišnju količinu kanila (Prema Pravilniku o načinu i postupku ostvarivanja prava na medicinsko tehnička pomagala) na teret Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore. Predlog za nabavku kanile daje doktor specijalista otorinolaringolog.

Pribor za njegu traheostome

Traheostomu i kanilu je potrebno njegovati svakodnevno. Svaka traheotomisana osoba treba da ima najmanje:

- dvije trahealne kanile,
- četkicu za pranje kanile,
- tufere i trakice,
- fiziološki rastvor,
- plastični špric,
- zaštitnu kremu za kožu područja traheostome.

Njega traheostome i trahealne kanile

Kod osoba sa traheostomom pri disanju vazduh ulazi direktno u dušnik i pluća. Zbog toga se na zidovima dušnika skuplja gust i žilav sekret koji pacijenti teško iskašljavaju. Radi lakšeg iskašljavanja i olakšavanja tegoba potrebno je **nekoliko puta dnevno ukapavati fiziološki rastvor u traheostomu**, često provjetravati prostorije tokom dana, vlažiti vazduh u sezoni grijanja ili koristiti vlažne inhalatore. **Unutrašnju kanilu treba čistiti nekoliko puta tokom dana četkicom pod mlazom vode.**

